

UNDERSÖKNING OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Detaljplan för fastighet Söderbymalm 3:482, Riksäppet, Handen, Haninge kommun

Enligt 6 kap 5§ miljöbalken (1998:808), ska kommunen undersöka om genomförandet av en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller ej. Undersökningen innebär att kommunen identifierar omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan.

I 5§ miljöbedömningsförordningen (2017:966) anges vilka omständigheter som kommunen ska utgå ifrån vid en sådan undersökning. De är, exempelvis, miljöproblem som är relevanta för planen, de sannolika miljöeffekternas omfattning och i vilken utsträckning de kan avhjälpas, risker för människors hälsa eller för miljön till följd av olyckor, påverkan på möjligheten att nå miljö kvalitetsnormer, eller påverkan på kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen.

Kommunen ska, efter att undersökningen genomförts, ta ställning till om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller ej. Motiv, samt de omständigheter som ligger till grund för kommunens ställningstagande, framgår i denna undersökning. Undersökningen och ställningstagandet ska samrådas med berörda myndigheter i ett så kallat undersökningssamråd. Därefter tar kommunen ett särskilt beslut, som avgör frågan. Om betydande miljöpåverkan kan antas ska en strategisk miljöbedömning göras, inklusive framtagande av en miljökonsekvensbeskrivning.

Undersökningen ska, enligt 5 kap. 11a§ Plan- och bygglagen, genomföras inom ramen för samrådet. För denna detaljplan sker undersökningssamrådet i samband med detaljplanesamrådet, varför ett särskilt beslut i frågan fattas först efter detaljplanesamrådets slut. Den slutliga undersökningen, i vilket beslutet framgår, anslås därefter på kommunens hemsida, där det blir tillgängligt för allmänheten.

KORT OM PROJEKTET

Den 27 maj 2019 (§122) gav Kommunstyrelsen till stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att arbeta fram en detaljplan för Riksäppet, Söderbymalm 3:481 och 3:482 som medger förskola, skola, idrottshall, kontor och bostäder. Planarbetet har därefter delats upp i etapper och den 2 maj 2023 (§20) fastställde samhällsbyggnadsutskottet att etapp 1 skulle avgränsas till fastigheten Söderbymalm 3:482 med syfte att bygga permanent idrottshall samt lägga till skolverksamhet till befintlig markanvändning. Planområdet regleras idag av stadsplan S 132 där användning av kvartersmarken regleras till kontor samt i vissa fall bostäder och handel.

Aktuellt planområde är centralt beläget i Haninge kommuns stadskärna cirka 200 meter söder om Handens pendeltågsstation och ingår i stadsutvecklingsplaneområdet för centrala Handen. Planområdet utgörs av fastigheten Söderbymalm 3:482 som ägs av SBB Söderbymalms fastigheter AB och omfattar cirka 10 000 kvadratmeter. Planområdet är idag bebyggt med byggnaden Riksäppet 2 där kontorsverksamhet samt högstadieskola bedrivs dagtid. Högstadieskolan Söderbymalmsskolan driver sin verksamhet i byggnaden sedan hösten 2021 på tillfälligt bygglov. Skolan har sin skolgård öster om byggnaden och väster om byggnaden finns en mindre skogsdunge där det idag finns en tillfällig, mindre idrottshall placerad för skolverksamheten.

Syftet med detaljplanen är att fastställa befintlig användning av byggnaden Riksäppet 2 med tillägget skoländamål samt möjliggöra bygg rätt för skoländamål eller idrottshall inom fastigheten Söderbymalm 3:482. Särskild vikt läggs på det nyttkomna byggnadsverkets utformning och gestaltning som behöver ta hänsyn till angränsande bebyggelse i tidstypiskt postmodern stil för att ta vara på närmiljöns arkitektoniska karaktär.

MOTIVERAT STÄLLNINGSTAGANDE OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Detaljplanen och dess genomförande bedöms inte uppfylla de omständigheter som anges i Miljöbedömningsförordningen 5§. Påverkan kommer att ske lokalt på de värden (ekologiska och sociala) som finns inom den naturmark som ingår i och gränsar till detaljplaneområdet. Skadelindrande åtgärder, samt eventuellt även kompensationsåtgärder, planeras att arbetas fram inom detaljplaneprocessen. Kommunens bedömer att förslaget till detaljplan inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Ingen miljökonsekvensbeskrivning (MKB) kommer därmed att sammanställas inom detaljplaneprocessen utan miljövärden, påverkan på dessa samt skadelindrande åtgärder planeras att beskrivas i till planen hörande planbeskrivning.

Sammanfattad bedömning tabell 1–6		Betydande miljöpåverkan	
		JA	NEJ
1	Miljömål		X
2	Natur		X
3	Sociala värden		X
4	Kulturella värden		X
5	Risk för hälsa och miljö		X
6	Övriga värden		X

PLANÅTGÄRDER

Till planåtgärder räknas planbestämmelse eller åtgärder via tecknade avtal eller kommunalt beslutade och finansierade åtgärder.

Då en betydande del av nuvarande skogbeväxt grönyta kommer att ersättas med idrottshall med tillhörande ytor blir konsekvensen av detaljplanens genomförande negativt på träd och övrig naturmiljö. Den negativa påverkan bedöms påverka stödjande och reglerande ekosystemtjänster såsom tätortsnära natur, klimatreglering, jordmänsbildning, rening och reglering av vatten etcetera.

Ingen planbestämmelse har identifierats lämplig för att minska den negativa påverkan.

Följande åtgärder har föreslagits att vidtas inom och utanför detaljplaneområdet men har ej kunnat regleras i detaljplanen:

- Identifierade skyddsvärda träd ska efter avverkning läggas upp som faunadepå inom detaljplaneområdet eller i dess närområde.
- Fågelholkarna inom detaljplaneområdet ska flyttas till träd som står i omgivningen, samt om det finns lämpliga träd ska ytterligare fågelholkar placeras ut

Föreslagna åtgärder är ännu ej beslutade eller finansierade. Åtgärderna kommer att ses över och revideras efter samråd. Beslut om genomförande och finansiering planeras att tas innan detaljplanen ställs ut för granskning.

MILJÖMÅL

BESKRIVNING AV NULÄGET

2015 antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål och Agenda 2030 som beskriver hur världen ska arbeta för hållbar utveckling genom att utrota extrem fattigdom, att minska ojämlikheter och orättvisor, att lösa klimatkrisen och att säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. I Sverige är kommuner inkluderade i genomförandet av målen. Planförslaget berörs i huvudsak av målen:

4. God utbildning för alla. Utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet. Forskning visar att inkluderande utbildning av god kvalitet för alla är en av de viktigaste grunderna för välbefinnande, hälsa och jämställdhet i varje samhälle. Utbildningssystemet världen över måste möta människors behov under hela livet – från förskola, grundskola, gymnasium och högre utbildning, samt alla människors lika möjlighet till livslångt lärande som gynnar deltagande i arbets- och samhällsliv.

11. Hållbara städer och samhällen. Växande städer kan skapa nya möjligheter för ekonomisk tillväxt, men kan också bidra till ökade sociala klyftor och påfrestningar på ekosystem. Den snabba och stora inflyttningen till städer ställer nya krav som behöver bemötas på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt. Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter, återvinning och säkrare kemikaliehantering som i sin tur kräver ny teknik och samarbete mellan flera sektorer. Inkluderande och innovativ stadsplanering behövs för att göra städerna säkra och hållbara för framtiden.

15. Ekosystem och biologisk mångfald. Hållbara ekosystem och biologisk mångfald är grunden för vårt liv på jorden. Att tillgodose människlighetens behov av livsmedel, energi, vatten, mineraler och råmaterial utan att skada den biologiska mångfalden och säkerställa hållbart nyttjande av ekosystemtjänster är en avgörande utmaning för vår överlevnad. Ekosystem på land såsom skogar, våtmarker, torrmarker och berg utgör livsmiljöer för miljontals arter samtidigt som de renar luft och vatten. Markförstöring och avskogning leder till ökade halter av växthusgaser och hotar såväl klimatet som djurarters överlevnad.

Sveriges riksdag har tagit beslut om svenska miljömål (miljökvalitetsmål). De är 16 stycken och utgör en gemensam riktning för det svenska miljöarbetet. Utifrån länets utmaningar har Stockholms länsstyrelse valt att prioritera följande sex mål: begränsad klimatpåverkan, frisk luft, giftfri miljö, ingen övergödning, god bebyggd miljö och ett rikt växt- och djurliv. Kommunernas roll i arbetet för att uppnå miljömålen är att översätta nationella och regionala mål till lokala mål och åtgärder som blir verktyg i den lokala politiken. Planförslaget berörs i huvudsak av målen:

15. God bebyggd miljö. Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

16. Ett rikt växt- och djurliv. Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

De kommunala miljömålen i Haninge utgår från översiktsplanen, vars vision bland annat slår fast att kommunen ska bedriva ett aktivt miljö- och klimatarbete. Till visionen hör planeringsinriktningar, som konkretiserar visionen, samt riktlinjer som visar den utvecklingsinriktning som all planering av den fysiska miljön i kommunen ska eftersträva. De delar som är av relevans för miljöarbete och stadsbyggnad kan delas in i tre kategorier: Fossilfria resor och transporter, Hållbar stadsutveckling, och Rent vatten och naturens mångfald. Planförslaget berörs i huvudsak av målen:

2. Hållbar stadsutveckling. Planering och byggande sker resurseffektivt (transportsnålt, energi- och vatteneffektivt, produktion av förnybar energi, dagvatten som resurs) och klimatanpassat samt bidrar till en god och hälsosam livsmiljö (låg användning av miljö- och hälsoskadliga ämnen, sanera förorenad mark, god inom- och utomhusmiljö, följer MKN, undviker skador från översvämning). Ekosystemtjänster i den byggda miljön värnas och utvecklas.

3. *Rent vatten och naturens mångfald.* Naturvärden, biologisk mångfald och ekologiska spridningssamband kyddas och utvecklas (samt bevaras och tillgängliggörs). Samtliga vattenförekomster och övriga vatten uppnår god status. (aktivt arbete med naturvård, bevara grön infrastruktur, ordna förutsättningar för rekreation och friluftsliv)

Planförslagets påverkansgrad	Negativ	Något negativ	Neutral	Positiv
Agenda 2030			X	
Sveriges nationella miljömål			X	
Haninge kommuns miljömål			X	

SAMMANFATTNING PÅVERKAN

Planförslaget anger förutsättningar för att bygga intill befintlig skolverksamhet vilket främjar en god utbildning. Detaljplaneprocessen ska klargöra förutsättningar så att den planerade bebyggelsen främjar en hållbar utveckling och god bebyggd miljö. Delar av planområdet är idag skogsbeklädd med träd som till stor del är både höga och grova vilket innebär att miljön kan inhysa goda förutsättningar för många arter och därmed bidra med biologisk mångfald. Sammanfattningsvis bedöms planförslaget ge en något positiv påverkan avseende exempelvis god utbildning och hållbar stadsutveckling, samt något negativ påverkan avseende ett rikt växt- och djurliv och biologisk mångfald. Summerat bedöms planförslaget ge neutral påverkan avseende **Agenda 2030, Sveriges miljömål** och **Haninge kommuns miljömål**.

Tabell. X = utan planåtgärd (X) = med planåtgärd.

NATUR

BESKRIVNING AV NULÄGET

Detaljplaneområdet är till stor del redan bebyggd med befintligt flervåningshus som används för utbildningsverksamhet. Ej bebyggd yta utgörs av en mindre skolgård vilken omgärdas av flerskiktad skogsmark med såväl blåbärsris som höga och grova träd.

Naturmiljö. Söder och öster om den nu bebyggda ytan är det ett stråk med skogsmark med blandskog med stor andel barrträd och asp. Några av asparna och tallarna är grova. Skogsytan ser ut att må bra med friska träd och ett rikt fålskikt med bland annat blåbärsris.

Värdefulla naturtyper, arter och spridningssamband. Den trädbevuxta delen av detaljplaneområdet består av äldre och delvis grova träd med markskikt som i en barrblandskog vilket gör området till en naturlig biotop vilka det finns få av i tätorter. Inom och angränsande detaljplaneområdet finns ett flertal fågelholkar uppsatta på träden i naturmarken.

Det finns ingen **skyddad natur** inom eller angränsande till planområdet. På andra sidan av järnvägen är Rudans naturreservat och friluftsområde.

Riksintressen natur. Det finns inget riksintresse för naturvård inom eller angränsande till detaljplaneområdet.

Planområdet är belägen ovanpå Handens **grundvattenförekomst** (SE656307-163320). Vattenförekomsten finns i sand- och grusformationerna som löper i nord-sydlig riktning under centrala Handen och har goda eller utmärkta uttagsmöjligheter. Vattenförekomsten har god kemisk grundvattenstatus och god kvantitativ status. Grundvattenförekomsten har pekats ut som högprioriterad för dricksvattenförsörjning och utökad skydd, trots de finns det inget vattenskyddsområde för förekomsten. Marken inom planområdet består till största delen av berg vilket ger mycket begränsad, om ens någon, grundvattenbildning. Det finns ett mindre stråk av genomsläpplig

mark, sand, i norra delen av området vilket dock till största delen är bebyggt eller anlagt med hårdgjord yta vilket gör att grundvattenbildningen från området idag bedöms vara mycket låg.

Ytvatten. Dagvatten från området avrinner till Övre Rudasjön och vidare till recipienten Drevviken. Drevviken omfattas av miljö kvalitetsnormer för god ekologisk status och god kemisk status. Drevvikens ekologiska status är klassad som otillfredsställande på grund av övergödning. God ekologisk status ska uppnås år 2033. Den kemiska statusen är klassad som uppnår ej god. God kemisk ytvattenstatus ska senast uppnås år 2027 undantaget kvicksilver och PBDE.

Kumulativa effekter för området är till stor del de som kommer av att centrala Handen förtätas enligt den fördjupade stadsutvecklingsplanen (STUP). Grönytorna i centrala Handen, utanför parkområdena, bebyggs mer och mer. Grönstråken, spridningssambanden och ekosystemtjänster som hör till dem bör värnas och förstärkas för att inte helt försvinna från området. Som en del av förtätningen ökar andelen hårdgjorda ytor och grundvattenbildningen minskar. En förtätning bidrar samtidigt positivt till en hållbar stadsutveckling där bostäder, kommunal service och arbetstillfällen är belägna kollektivtrafiknära och förutsättningar för en levande och tryggt stadskärna.

Planförslagets påverkansgrad	Negativ	Något negativ	Neutral	Positiv
Naturmiljö		X (preliminär)		
Värdefulla naturtyper, arter och spridningssamband		X (preliminär)		
Skyddad natur			X	
Riksintressen natur			X	
Grundvatten			X	
Ytvatten			X	
Kumulativa effekter			X	

SAMMANFATTNING PÅVERKAN

Planförslaget innebär ny byggrätt/exploatering vilket innebär att delar av naturmarken kommer att tas i anspråk vilket bedöms ge en något negativ effekt på **naturmiljön** och **värdefulla naturtyper, arter och spridningssamband**. De förluster av naturvärden knutna till äldre träd är svår att kompensera. Utvecklingen av trädens naturvärden har möjliggjorts av att marken varit trädbeväxt under lång tid, längre tid än åldern på de träd som växer där idag. Förlusten bedöms dock delvis kunna kompenseras med åtgärder som förstärker värdena i den naturmark som är kvar samt anpassar den framtida anlagda ytan för att ersätta delar av förlorade värden.

Inom detaljplaneprocessen genomförs en artinventering av fåglar samt en inventering av träd med värde för biologisk mångfald. Inventeringarna har som syfte att ge en bild av förutsättningarna inom detaljplaneområdet samt beskriva hur detaljplanens genomförande kommer att påverka de värden som finns, samt ge förslag på anpassning och åtgärder i enlighet med skadelindringshierarkin.

Inventeringarna är ännu inte slutförda så resultat och förslagna åtgärder kommer att arbetas in i detaljplanen innan granskningsskedet. Preliminärt resultat är att det inom och intill detaljplaneområdet finns en hel del fågelarter. Värt att notera är att det har påträffats björktrast, svartvit flugsnappare och gråkråka vilka alla tre är listade som nära hotade på den svenska rödlistan, samt grönfink som är listad som starkt hotad. Inom detaljplaneområdet har preliminärt 18 skyddsvärda träd/naturvärdesträd identifierats, bestående av grövre tallar och aspar. Inget träd som klassificerats som särskilt skyddsvärt enligt Naturvårdsverkets definition har påträffats. Påverkan på fåglar och naturvärden i form av träd bedöms preliminärt bli något negativ.

Planområdet ingår i Haninge stads stadskärna vilket innebär att det finns ett kommunalt verktyg för tillämpning av grönytefaktor (GYF). Skol- och förskolegårdar omfattas dock inte av kravet på att

använda verktyget, och GYF kommer därmed inte att användas som styrande inom projektet. Dock bedöms verktygets lokala anpassning vara relevant att beakta. Det nu aktuella detaljplaneområdet ingår i delområde 2 – Den täta stadskärnan i Handen, men gränsar till delområde 1 – Barrskogssambandet. För att stödja barrskogssambandet ska sammanhängande barrskogsmiljöer, solitära tallar och biologiska gestaltningselement som kan erbjuda livsmiljöer för insekter kopplade till barrskog premieras. Det innebär att där ny bebyggelse planeras ska bevarande av befintlig vegetationsmark eller nyplanerad vegetation som inte är underbyggd premieras, samt anlagda dagvattenanläggningar för naturlig infiltration ska premieras framför anläggningar som leder bort vattnet.

Planförslaget bedöms inte påverka **skyddad natur** eller något **riksintresse för naturvård**.

Grundvatten. Planförslaget innebär ny byggrätt, men då densamma är belägen på ytligt berg bedöms inte grundvattenbildningen minska med den tillförda hårdgjorda ytan. Planerad verksamhet bedöms inte riskera att sprida föroreningar till grundvattenmagasinet. Detaljplanens påverkan på grundvattenkvalitet och grundvattenbildning bedöms bli neutral.

Ytvatten. Genomförd dagvattenutredning inom detaljplanearbetet visar att avrinning och dagvattenflöde ökar markant vid genomförandet av detaljplanen. För att klara kapaciteten i mottagande ledningsnät behöver dagvattnet inom planområdet fördröjas. Planerad verksamhet (idrottshall och skolverksamhet) bedöms inte riskera att sprida föroreningar till ytvatten och nedströmsliggande recipient. Dock bedöms exploateringen i sin helhet bidra med ökad föroreningsbelastning på recipient med anledning av ytmaterial, framförallt om delar av markytan beläggs med asfalt. Dagvattenutredningen ger förslag på fördröjning och renande steg för dagvattnet innan det lämnar detaljplaneområdet. Om föreslagna eller likvärdiga åtgärder vidtas bedöms påverkan på ytvatten vid detaljplanens genomförande bli neutral.

Kumulativa effekter. Detaljplanens genomförande kommer innebära att delar av de kumulativa effekter som förutspått genom förtätning enligt den fördjupade stadsutvecklingsplanen för den regionala stadskärnan blir aktuella, såsom mer hårdgjord yta och därmed risk för större variationer i volym vatten som avrinner på markytan vid regn och skyfall. Träd som avverkas till fördel för uppförande av byggnader ger en ökad risk för värmeöar och vindpinade områden, och hårda byggnadsväggar kan ge en hårdare bullermiljö än vegetation som dämpar ljud från omkringliggande transporter och andra aktiviteter. Bevarad naturmark som tas i anspråk för stadigvarande bebyggelse minskar den rekreativa naturliga ytan i området som idag är livsmiljö för växter och djur och används av människor för såväl hundrastning som lek. Detaljplanen möjliggör för en idrottshall vilken i sin tur främjar folkhälsan, ger bättre förutsättningar för en väl fungerande idrottsverksamhet för kommunens skol- och föreningsverksamhet. Idrottshallens nyttjande på kvällar och helger gör att det kommer att röra sig människor i området även utanför kontorstid vilket i sin tur främjar trygghetskänslan. Med både negativ och positiv påverkan bedöms påverkan sammantaget bli neutral avseende kumulativa effekter.

Tabell. X =utan planåtgärd (X)= med planåtgärd.

SOCIALA VÄRDEN

BESKRIVNING AV NULÄGET

Tätorts- eller bostadsnära natur. Planområdet omges av ett stråk med blandskog dominerad av tall som ger en omslutande, svalkande och grön känsla kring den lite mer kala skolgården. Omgivande träd ger en rumslig upplevelse med en positiv avskärmning mot omgivande järnväg och kvarter.

Rekreation. Gångstråket söder och öster om planområdet är anlagt för att vara ett lite större sammanhängande grönstråk för gående till det intilliggande bostadsområdet. Detaljplaneområdet är idag öppet för allmänheten och det finns mindre iordningsställda ytor för rörelse såsom basketplan och klättervägg inom den anlagda ytan. I naturmarken finns, i relation till den lilla ytan, många stigar som vittnar om att området används för rekreation såsom hundrastning och lek.

Riksintressen. Väster om planområdet löper järnvägen som är riksintresse för järnväg enligt miljöbalken 3 kap 8§. Väster om järnvägen finns riksintresse för friluftsliv i form av Rudans naturreservat och friluftsområde.

Offentlig service. Offentlig service inom området idag är utbildningslokaler och kontorslokaler. Planområdet ingår i kommunens verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp.

Offentliga rum är den del av bebyggelsemiljön som är tillgänglig för allmänheten. För nu aktuellt planområde innebär det skolgården och marken runt om befintlig byggnaden och den tillfälliga idrottshallen är offentliga rum. Marken som utgör skolgård är iordningsställd medan marken kring provisoriska idrottshallen endast är grusad och grovplanerad.

Tystnad. Området ligger i tätorten intill järnvägen vilket innebär att området inte är att betrakta som ett tyst område.

Kommunikation och tillgänglighet. Detaljplaneområdet ligger nära pendeltågs- och busstation Haninge Centrum/Handen och bedöms ha god tillgång till kollektivtrafik. Runt planområdet löper gång- och cykelvägar samt att det närområdet finns bilvägar och allmänna parkeringsplatser.

Trygghet. I stort bedöms området upplevas som tryggt. Delar av området kan dock upplevas som otrött utaför skoltid då det inte så många som rör sig där kvällar och helger.

Skyddade områden. Detaljplaneområdet ingår inte i något skyddat område med avseende på sociala värden såsom naturreservat, riksintresse eller liknande.

Planförslagets påverkansgrad	Negativ	Något negativ	Neutral	Positiv
Tätorts- eller bostadsnära natur		X (preliminärt)		
Rekreation		X (preliminärt)		
Riksintressen			X	
Offentlig service				X
Offentliga rum				X
Tystnad			X	
Kommunikation och tillgänglighet			X	
Trygghet				X
Skyddade områden med avseende på sociala värden			X	

SAMMANFATTNING PÅVERKAN

Planförslaget innebär att **tätorts- och bostadsnära natur** som används för **rekreation** tas i anspråk. Ytan är relativt liten men det är samtidigt ett mycket begränsat naturområde från början. Värdena bedöms delvis kunna kompenseras med åtgärder som förstärker värdena i den naturmark som är kvar samt anpassar den framtida anlagda ytan för att uppfylla förlusten av värden. Inom detaljplaneprocessen

kommer en artinventering av fåglar att genomföras samt en inventering av träd med värde för biologisk mångfald. Inventeringarna har som syfte att ge en bild av förutsättningarna inom detaljplaneområdet samt beskriva hur detaljplanens genomförande kommer att påverka de värden som finns, samt ge förslag på anpassning och åtgärder i enlighet med skadelindringshierarkin. Förslagen kommer att arbetas in i detaljplanen innan granskningskedet. Påverkan bedöms preliminärt bli något negativ.

Riksintressen. Planförslaget bedöms inte påverka riksintresset för järnväg eller friluftsliv.

Offentlig service. Planförslaget möjliggör att den nuvarande tillfälliga idrottshallen byts ut till en större och varaktig byggnad vilket bedöms ge en positiv påverkan.

Offentliga rum. Genomförande av detaljplanen antas medföra att den anlagda marken runt byggnaderna blir iordningsställa för aktivitet och därmed ger en positiv påverkan på det offentliga rummet.

Tystnad. Genomförandet av detaljplanen bedöms inte göra att ett tyst område påverkas negativt.

Kommunikation och tillgänglighet bedöms finnas i tillräcklig omfattning och bedöms inte påverkas av genomförandet av detaljplanen.

Trygghet. Men en god gestaltning och om det blir aktiviteter i idrottshallen även utanför skoltid (kvällar och helger) kan känslan av trygghet inom detaljplaneområdet påverkas positivt.

Genomförande av detaljplanen bedöms inte påverka några **Skyddade områden med avseende på sociala värden.**

Tabell. X = utan planåtgärd (X) = med planåtgärd.

KULTURELLA VÄRDEN

BESKRIVNING AV NULÄGET

Landskapsbild. Inom den relativt begränsade ytan som detaljplaneområdet utgör så möts urban, storskalig bebyggelse med kvarlämnad naturlig skogsmark.

Det finns inga identifierade **byggnadsminnen** eller **fornlämningar** inom nu aktuellt planområde.

Kulturhistoriska landskap och byggnader. Området är ett tidigare fritidshusområde där nuvarande trädbevuxen skogsmark bedöms ha fått växa och utvecklas fritt under lång tid med viss störning, exempelvis har säkert trädbeståndet glesats ur emellanåt.

Byggnaden Riksäppet 1 som är belägen på angränsande fastighet Söderbymalm 3:481 norr om planområdet är i Haninge kommuns kulturmiljöinventering utpekad som en särskilt värdefull kulturmiljö. Motivet är att byggnaden har ett typiskt uttryck för det sena 1980-talet och det tidiga 1990-talet både avseende material, skala och utformning.

Inom eller intill planområdet finns inget **riksintresse** avseende kulturella värden.

Påverkansgrad	Negativ	Något negativ	Neutral	Positiv
Landskapsbild			X	
Byggnadsminnen			X	

Fornlämningar			X	
Kulturhistoriska landskap och byggnader			X	
Riksintressen			X	
SAMMANFATTNING PÅVERKAN				
<p>Då planförslaget möjliggör tillkommande exploatering och iordningsställande av markytor påverkas landskapsbilden inom planområdet. Påverkan kan upplevas som både positiv och negativ. Idag är markytan runt den temporära idrottshallen inte är iordningsställd vilket gör att påverkan på landskapsbilden efter att den nya idrottshallen byggts bör blir positiv. Planens genomförande riskerar dock även att påverka landskapsbilden negativt när träd försvinner och allt för mycket mark tas i anspråk för anlagda ytor i stället för nuvarande skogs- och naturmark. Påverkan på landskapsbilden bedöms sammantaget bli neutral.</p> <p>Genomförande av detaljplanen påverkar inga byggnadsminnen eller fornlämningar.</p> <p>Kulturhistoriska landskap och byggnader. Aktuell planering har tagit hänsyn till byggnaden Riksäppet 1 avseende gestaltning och avstånd vid nybyggnation.</p> <p>Inga riksintressen avseende kulturella värden påverkas av detaljplanen.</p>				

Tabell. X = utan planåtgärd (X) = med planåtgärd.

RISK FÖR HÄLSA OCH MILJÖ
BESKRIVNING AV NULÄGET
<p>Luftkvalitet och växthusgaser. Planområdet är beläget i en tätort och i ett område där förtätning genomförs och ytterligare förtätning planeras. Tätare bebyggelse och ökade trafikrörelser påverkar luftkvaliteten negativt.</p> <p>Buller. Området ligger i tätorten intill järnvägen vilket innebär att området är utsatt för buller större delen av dygnet. Planområdet är utsatt för buller från spårtrafiken som trafikerar järnvägen cirka 40 meter väster om planområdet. Bullernivåerna inom planområdets västra del ligger mellan 60–80 decibel. Befintlig huskropp skyddar till stor del mot buller och den östra sidan av planområdet är relativt tyst med uppmätta decibelnivåer på 20–60 decibel.</p> <p>Risk för olyckor. På järnvägen förekommer, förutom pendeltågstrafik, även transporter med farligt gods till och från Jordbro verksamhetsområde och Norviks hamn. 2021 genomfördes en riskbedömning för att utreda hur riskerna kopplade till transporter av farligt gods kan påverka planområdet samt utreda om det finns fler risker som behöver betraktas.</p> <p>Förorenade områden och miljöfarlig verksamhet. Det finns inga kända förorenade områden eller kända tidigare miljöstörande verksamheter inom eller intill planområdet.</p> <p>Översvämning. På fastigheten finns en lågpunkt vid södra delen av befintlig skolbyggnad där vatten ansamlas.</p> <p>Inom den anlagda ytan intill byggnaden är gröna tak anlagda på mindre utskjutande tak från byggnaden vilka ser ut att vara beväxta med lägre växtlighet av sedumkaraktär vilket kan fördröja nederbörd något vilket minskar risken för översvämning.</p>

Markförhållanden. Planområdet består av relativt kuperad mark med höjdskillnader på upp till nio meter. Enligt Sveriges geologiska undersökning (SGU) domineras marken av berggrund och i delar med morän eller sand. Den del av planområdet som har förutsättningar för infiltration av grundvatten är till största delen redan bebyggd eller hårdgjord.

Strålning. Området har normal till låg radonrisk.

Lokalklimat. Hårdgjorda ytor intill höga byggnader kan med en ogenomtänkt utformning bli otrevliga att vara vid, antingen väldigt varma och vindskyddade eller skuggiga och blåsiga. Omgivande träd ger skugg effekt och vindfång som troligen påverkar lokalklimatet i marknivå positivt genom att de utjämnar temperatur och vindpåverkan.

Påverkansgrad	Negativ	Något negativ	Neutral	Positiv
Luftkvalitet och växthusgaser			X	
Buller			X	
Risk för olyckor			X	
Förorenade områden och miljöfarlig verksamhet			X	
Översvämning			X	
Markförhållanden			X	
Strålning			X	
Lokalklimat			X	

SAMMANFATTNING PÅVERKAN

Luftkvalitet och växthusgaser. Det är i dessa områden extra viktigt att främja grön infrastruktur i form av träd, buskar och andra växter, för att främja luftrening.

Genomförandet av detaljplanen kan innebära att **bullernivån** reduceras något bakom den tillkommande byggnaden, men bedömningen är att påverkan troligen blir neutral.

Risk för olyckor. Planerad verksamhet inom detaljplaneområdet bedöms inte utgöra en ökad risk för olyckor som påverkar omgivningen. Risker för olyckor från ett urspårat tåg på planerad verksamhet inom planområdet har bedömts som låg med hänsyn till skyddsavstånd och geografiska förutsättningar, och resultatet av utförd riskbedömningen visar att inga åtgärder behöver vidtas för att risknivån för området ska anses vara acceptabel.

Förorenade områden och miljöfarlig verksamhet. Tätorter och exploaterad mark anses generellt alltid vara negativt påverkade av förorenande ämnen, men bedömningen är att halterna inom nu aktuella område troligen inte utgör en risk för nuvarande eller planerad markanvändning. Vid markarbeten bör schaktad jord kontrolleras för att säkerställa korrekt masshantering.

Översvämning. Höjdsättning och avrinning har klarlagts inom detaljplanarbetet för att säkerställa att det finns möjlighet för vatten från kraftiga regn och skyfall kan ledas undan i tillräcklig omfattning. Dagvattenutredningen som genomförts inom detaljplanarbetet redovisar förslag på hantering och vidare utredning. Framför allt är det risken nedströms detaljplaneområdet och påverkan från den ökade avrinningen vid skyfall som kan behöva klarläggas ytterligare. Om föreslagna åtgärder vidtas bedöms risken för negativa effekter från översvämning som neutral vid detaljplanens genomförande.

Markförhållanden. Större delen av planområdet utgörs av ytligt berg vilket ger bra grundläggningsförutsättningar. Planförslaget bedöms inte påverka markförhållandena.

Strålning. Planförslaget bedöms inte påverka eller påverkas av strålning.

Lokalklimat. Då en del träd kommer att avverkas i planområdet som ger skydd mot vind och sol kan lokalklimatet påverkas negativt. Svårt i nuläget att bedöma hur lokalklimatet kommer att påverkas men fortsatt detaljplaneprocess behöver utreda vidare vilka åtgärder som ska vidtas för att ge så bra förutsättningar som möjligt för en behaglig miljö både ut och inomhus.

Tabell. X =utan planåtgärd (X)= med planåtgärd.

ÖVRIGA VÄRDEN				
BESKRIVNING AV NULÄGET				
Inga övriga riksintressen har identifierats inom eller angränsande detaljplanerområdet.				
Energiförsörjning. Området är anslutet till ett system för återanvändning av överskottsvärme ifrån ett intilliggande byggnadskomplex vilket reducerar energiförsörjningen avseende uppvärmning.				
Påverkansgrad	Negativ	Något negativ	Neutral	Positiv
Övriga riksintressen			X	
Energiförsörjning			X	
SAMMANFATTNING PÅVERKAN				
Detaljplaneförslaget bedöms inte påverka något övrigt riksintresse eller energiförsörjning .				

Tabell. X =utan planåtgärd (X)= med planåtgärd.

EKOSYSTEMTJÄNSTER
BAKGRUND
<p>Ekosystemtjänster är de produkter och tjänster som naturens ekosystem ger oss människor. Tjänsterna kan delas in fyra grupper utifrån funktion. Försörjande ekosystemtjänster är de livsnödvändiga resurser som naturen tillhandahåller, till exempel syre, rent vatten och råvaror. Kulturella ekosystemtjänster omfattar andliga och upplevelsemässiga värden som bidrar till vårt välbefinnande, till exempel skönhet, inspiration och rekreation. Reglerande ekosystemtjänster är nyttan människor har av ekosystemfunktioner som påverkar miljöfaktorer, till exempel klimat, översvämningar och avfallsnedbrytning. Stödjande ekosystemtjänster är grundläggande funktioner i ekosystemen som är en förutsättning för alla de andra ekosystemtjänsterna, till exempel fotosyntes och biokemiska kretslopp.</p> <p>I planeringen ska ekosystemtjänsterna identifieras och synliggöras för att beaktas i avväganden mellan olika intressen. Det finns också möjlighet att skapa nya ekosystemtjänster i samband med exploatering och förvaltning, framför allt i områden där det råder brist på ekosystemtjänster. Det finns flera nationella mål som lyfter vikten av integrering av ekosystemtjänster i planeringen av den byggda miljön.</p>
BESKRIVNING AV NULÄGET
<p>I stadsutvecklingsplanen för den regionala stadskärnan (STUPen) beskrivs att när vi bygger Haninge stad är det viktigt att förstärka befintliga ekosystemtjänster men kanske ännu viktigare att tillföra nya. För att inte riskera att försämra stadens möjligheter att producera ekosystemtjänster utan bidra till fler har en ekosystemtjänstanalys för stadskärnan tagits fram där befintliga ekosystemtjänster är identifierade.</p> <p>De olika ekosystemtjänsterna har inom varje område/yta som kartlagts poängsatts utifrån hur betydelsefull tjänsten är på platsen. Ju högre poäng ju större betydelse har tjänsten. För tjänsterna Vattenrening och flödesreglering, Dricksvatten, Pollinering, Rening av luft, Klimatreglering, Bullerdämpning och Kulturella tjänster har de olika områdena fått poäng mellan 0-3 poäng, och för tjänsten Biologisk mångfald 0-4 poäng.</p> <p>I analysen beskrivs detaljplaneområdet som en del av ett parkliknande område mellan bostadshus. Området får i sin helhet höga betyg (3 poäng) avseende rening av luft och bullerdämpning, lägre poäng (1</p>

poäng) avseende biologisk mångfald, klimatreglering, vattenrening och kulturella tjänster och inga poäng alls avseende pollination, matproduktion och dricksvatten.

Kartläggning av ekosystemtjänster har även genomförts med hjälp av Boverkets verktyg Ester. Analysen har då gjorts endast på detaljplaneområdet. Sammanfattningsvis visar verktyget har inga betydande ekosystemtjänster kunnat identifierats inom området som det ser ut idag. De som enligt kartläggningen har högst tillgång, vilket i det här fallet är mellan 40-70% är:

Försörjande:

Vattenförsörjning får en relativt hög tillgång i området då det finns grundvattentillgångar inom området samt att det inom området finns mark som tillåter grundvattenbildning (dvs. är genomsläpplig). Den genomsläppliga marken är dock till största delen redan bebyggd varvid grundvattenbildningen från området bedöms som mycket låg.

Reglerande

Erosionsskydd, rening och reglering av vatten samt reglering av buller får en relativt hög tillgång i området då det till stor del finns växtlighet som bidrar till dessa ekosystemtjänster, såsom förhindrar erosion med vatten och vind i slutningarna runt den bebyggda delen av fastigheten.

Kulturella

Fysisk hälsa får relativt högt värde då området idag är tillgängligt för allmänheten och skogsmarken runt den bebyggda ytan har för sin lilla storlek ett stort antal stigar som ser ut att vara vältrampade och säkert används mycket.

Stödjande

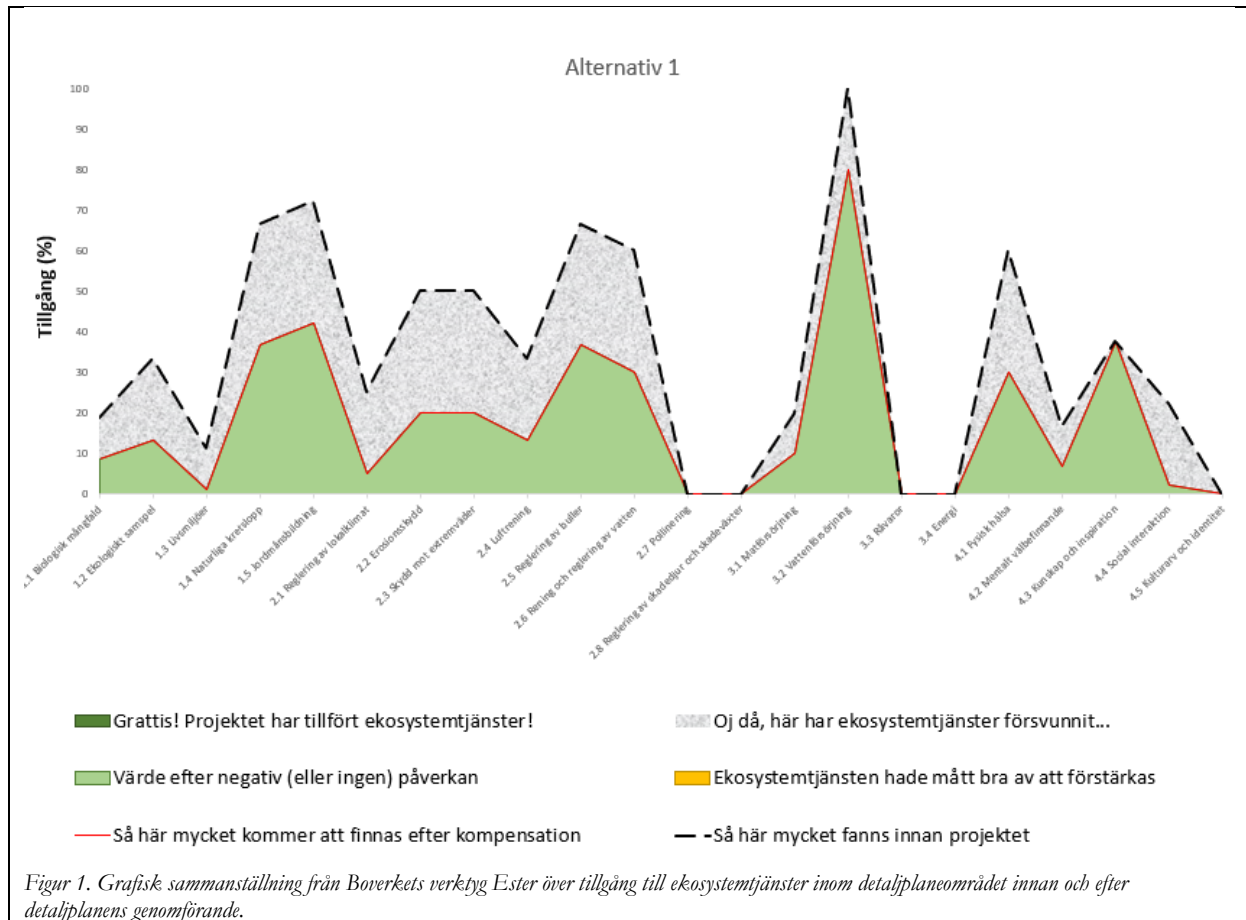
Med anledning av den naturliga vegetationen och naturliga marken inom delar av detaljplaneområdet får ekosystemtjänsterna *naturliga kretslopp* och *jordmånsbildning* högt värde.

SAMMANFATTNING PÅVERKAN

Detaljplanens påverkan på den värdering av ekosystemtjänster som gjordes inom ekosystemtjänstanalysen för STUPen innebär att de ekosystemtjänster som fick 3 poäng (rening av luft och bullerdämpning) kommer att få 0–1 poäng med anledning av att den vegetation som stod för värdet nu kommer att minska betydligt. Av samma anledning kommer de ekosystemtjänster som tidigare fick 1 poäng (biologisk mångfald, klimatreglering, vattenrening och kulturella tjänster) att fortsatt vara 1, eller sänkas till 0. Och de ekosystemtjänster som saknades (pollination, matproduktion och dricksvatten) kommer fortsatt att saknas.

Detaljplanens påverkan på ekosystemtjänster inom området har genomförts med hjälp av Boverkets verktyg Ester. Analyser visar att detaljplanens genomförande kommer att ge en negativ (och delvis även mycket negativ) påverkan avseende samtliga kategorier av ekosystemtjänster (**försörjande, reglerande, kulturella** och **stödjande**). Påverkan bedöms bli neutral avseende de värden som saknas (exempelvis kategorierna *pollinering, råvaror* och *energi*) samt delar av de kulturella ekosystemtjänsterna, såsom *kunskap och inspiration*. Avseende de kulturella ekosystemtjänsterna blir påverkan positiv för att det tillkommer ytor för organiserad idrottsverksamhet, men negativ påverkan då det försvinner tillgänglig natur.

Sammantaget är detaljplanens påverkan på ekosystemtjänster negativt.

MILJÖBEDÖMNINGEN UTFÖRD AV:
 Sanna Uimonen Robertson, miljöplanerare
 Med stöd av Maja Paripovic, planarkitekt